

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20-25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

http://www.vlada.si/

PREDSEDNIK DRŽAVNEGA SVETA

DRŽAVNI SVET REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	10-05-2013
Šifra:	001-0113-14/9
Povezava:	010-10113-2
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratika:	

Številka: 00202-1/2013/14

Datum: 9. 5. 2013

Na podlagi 98. člena Poslovnika državnega sveta (Uradni list RS, št. 44/93, 14/99, 2/04, 18/05 in 70/08) vam pošiljam:

- Dopolnitev odgovora na pobudo državnega svetnika dr. Zorana Božiča za spremembo 6. člena Ustave Republike Slovenije

ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela na 8. redni seji dne 9. 5. 2013.

PRILOGA: 1

Tanja ŠARABON
GENERALNA SEKRETARKA

Številka: 00202-1/2013/13

Datum: 9. 5. 2013

Dopolnitev odgovora na pobudo državnega svetnika dr. Zorana Božiča za spremembo 6. člena Ustave Republike Slovenije

Vlada Republike Slovenije je prejela zahtevo državnega svetnika dr. Zorana Božiča za dopolnitev odgovora Vlade Republike Slovenije, ki jo je Državni svet Republike Slovenije obravnaval na 5. seji 20. 3. 2013 in jo podprl.

Državni svet navaja, da odgovor na pobudo državnega svetnika Zorana Božiča za spremembo 6. člena Ustave Republike Slovenije, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela na 54. redni seji dne 13. 3. 2013 ni zadovoljiv, saj je glede na vsebino pobude zelo skop, negativno stališče pa ni v zadostni meri objektivno utemeljeno. Državni svet navaja, da na to med drugim kaže tudi neutemeljeno predvidevanje Vlade RS, da bi pobuda sprožila »ideološko obračunavanje«, kljub temu, da je bil osnovni namen pobude zgolj odpreti široko strokovno razpravo o razrešitvi izpostavljene problematike.

Pobuda državnega svetnika dr. Zorana Božiča za spremembo 6. člena Ustave Republike Slovenije se glasi:

»Spremeni naj se četrti odstavek 6. člena Ustave Republike Slovenije tako, da bi se po novem glasil: Himna Slovenije je sedma kitica pesmi Franceta Prešerna Zdravljica (različica iz prve objave leta 1848), na melodijo iz zborovske istoimenske pesmi skladatelja Stanka Premrla.«

Pobudnik navaja, da ima določilo četrtega odstavka 6. člena Ustave Republike Slovenije naslednje pomanjkljivosti:

- ne določa jasno, za čigavo pesem Zdravljica gre, saj so pesmi z istim naslovom nastajale pred Zdravljico Franceta Prešerna in po njej;
- ne določa, za katero različico Prešernove pesmi gre, saj sta se v javni rabi doslej pojavljali tako različica prof. dr. Antona Slodnjaka kot različica prof. dr. Janka Kosa;
- ne določa melodije himne, ki je po prepričanju nekaterih celo pomembnejša kot besedilo in
- ne določa, katere kitice osem-kitične Prešernove pesmi Zdravljica se izvajajo kot himna.

Vlada Republike Slovenije je na 54. redni seji dne 13.3.2013 sprejela odgovor na pobudo, kjer je navedla, da sprememba ustave ni smiselna, pač pa je nujna sprememba zakona, da z omejitvijo na določeno kitico Zdravljice ne bo več v nasprotju z ustavo. V tem smislu se je Vlada RS do zadeve že opredelila, in sicer v vladnem gradivu št. 00104-13/2012/6 z dne 8. 8. 2012 in 00104-13/2012/11 z dne 20. 9. 2011. Vlada Republike Slovenije je v svojem odgovoru tudi navedla, da bi sprejemanje predloga, ki državno himno drastično zožuje na en segment, lahko po nepotrebnem povečevalo razdor med državljani, saj bi tako rešitev njeni zagovorniki lahko uporabljali za ideološko obračunavanje proti tistim, ki nimajo težav s širino Prešernovega duha in celotne njegove Zdravljice.

Po ponovni preučitvi pobude Vlada Republike Slovenije v nadaljevanju podaja dopolnitev odgovora.

Slovensko himno določa drugi odstavek 6. člena Ustave Republike Slovenije, ki se glasi: »Himna Slovenije je Zdravljica.« Ustava za himno določa zgolj »Zdravljico«, saj se je do sprejetja Ustave slovenska himna že na splošno uveljavila. Himna Republike Slovenije se je namreč kot takšna ustavnopravno in dejansko splošno uveljavila že po sprejetju amandmaja XII k Ustavi Socialistične Republike Slovenije z dne 27.9.1989 (Ur. l. SRS, št. 32/89).

Pisni pravni vir ni edini vir ustavne ureditve države, ampak je v ustavnem pravu uveljavljen pojem ustavnega običaja, kar pomeni, da se država oz. državni organ ravna po nekem nepisanem pravilu. Takšni ustavni običaji se v praksi izoblikujejo skozi določen čas in ob določenem družbenem soglasju. Z večkratnim ponavljanjem določenega ravnanja, pa lahko tak ustavni običaj preide v vir ustavne ureditve. V ustavnem pravu velja stališče, da se z ustavnimi običaji razlaga in dopolnjuje zapisana ustava.^{*} Uveljavljen ustavni običaj v slovenski ustavni ureditvi je, da je slovenska državna himna sedma kitica Prešernove Zdravljice (različica iz prve objave leta 1848), ki jo je uglasbil skladatelj Stanko Premrl. Da gre pri tem za ustavni običaj, ki nedvomno razlaga in dopolnjuje vsebino zapisane ustave in je s tem postal *materia consitutionis* slovenske ustavnosti, kaže tudi dejstvo, da je predvsem ob nastajanju nove države in njenih simbolov v slovenski družbi veljalo širše soglasje, da je slovenska državna himna prav zgoraj navedena sedma kitica Zdravljice. To pa se je dokončno utrdilo v več kot dvajsetletni zgodovini države, ko se je takšna himna na vseh uradnih javnih prireditvah tudi izvajala.

Napačna je predpostavka, da je sprememba Ustave Republike Slovenije v tem delu potrebna zaradi uskladitve z zakonom – pravno naziranje bi moralo biti kvečjemu obratno, saj je zakon splošni pravni akt nižje kategorije od ustavnih določil. Še posebno določitev pravne podlage za izvajanje državne himne na javnih prireditvah pa je materija, ki ne sodi v ustavnopravne okvire, tudi primerjalno pravno gledano, še posebej pa ne v najpomembnejši, splošni del Ustave RS. Temu je namenjeno besedilo zakona, na kar popolnoma pravilno odkazuje tudi zadnji odstavek šestega člena Ustave RS. Zakon lahko določa tako natančno zgodovinsko različico besedila, kot tudi melodijo ter način uporabe na državnih proslavah, vključno z določitvijo vključenih kitic.

Državna himna je tako z ustavo že določena, Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi (Ur. l. RS, št. 67/94 in 14/94 – odločba US; v nadaljevanju zakon) pa ureja njeno uporabo. Zakon ne omogoča različnih variant izvajanja himne, saj so besedilo in notni zapisi melodije in himne sestavni del zakona (4. člen). V nadaljevanju zakon v prvem odstavku 5. določa, da je himna sedma kitica pesmi Franceta Prešerna »Zdravljica«, na melodijo iz zborovske istoimenske skladbe skladatelja Stanka Premrla. Ta določba zakona v ustavi določeno himno le pojasnjuje in nima konstitutivne narave.

Ustavna določba o državni himni se je ob nastanku države in v vsej njeni zgodovini izvajala kot sedma kitica Zdravljice Franceta Prešerna na melodijo, ki jo je zapisal Stanko Premrl. S tem se je ustalila interpretacija te ustavne določbe in Vlada RS ne vidi potrebe po izrecnem zapisu takšnega ustavnega običaja. V skladu z navedenim Vlada RS meni, da sprememba Ustave RS kot jo pobudnik navaja ni potrebna.

* Več o pojmu ustavnega običaja:

- Grad in Kaučič: Ustavna ureditev Slovenije, Ljubljana 2008.
- Grad in drugi: Državna ureditev Slovenije, Ljubljana 1999.